

1. 🏠 Projekto pristatymas ir tikslai

Projekto įžanga

Įsivaizduokite: esate Gedimino laikų žurnalistai.

Tikslas: sukurti **antraštes** apie to meto įvykius.

Šiame projekte mokiniai įsivaizduos save XIV amžiaus žurnalistais. Pagrindinis tikslas – sukurti trumpas ir informatyvias antraštes, atspindinčias svarbiausius Gedimino laikų įvykius Lietuvoje ir pasaulyje. Šiame paveikslėlyje matomas Gediminas, Lietuvos didysis kunigaikštis, nutapytas 1709 m.

Problema

Kokias **naujienas** Gediminas būtų skaitęs?

Kaip naujienos paveikė jo **sprendimus**?

Mokiniai turės atsakyti į klausimus, kokias naujienas Gediminas būtų skaitęs ir kaip šios naujienos galėjo paveikti jo sprendimus bei Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ateitį. Reikės atsižvelgti į to meto politinę, ekonominę ir socialinę situaciją.

Uždavinys

Sukurti **antraštes** anglų kalba.

Atspindėti **Lietuvos** ir **pasaulio** įvykius.

Mokinių užduotis – sukurti trumpas ir patrauklias naujienų antraštes anglų kalba, kurios atspindėtų svarbiausius įvykius Lietuvoje ir pasaulyje Gedimino laikais. Antraštės turi būti informatyvios ir atspindėti esminius įvykių aspektus.

Kriterijai

- **Tikslumas**
- **Kūrybiškumas**
- **Kalbos taisyklingumas**

Vertinant mokinių darbus, bus atsižvelgiama į šiuos kriterijus: antraščių tikslumą (ar teisingai atspindi istorinius faktus), kūrybiškumą (ar antraštės yra originalios ir patrauklios) ir kalbos taisyklingumą (ar nėra kalbos klaidų).

2. 🏰 Gedimino epocha ir pasaulis

Gediminas – LDK stiprintojas

Valdė: 1316–1341 m.

Svarbiausias: LDK sustiprėjo ir išsiplėtė.

Diplomatas: siekė Lietuvos pripažinimo Europoje.

Gediminas (apie 1275–1341 m.) buvo Lietuvos didysis kunigaikštis, valdęs nuo 1316 iki 1341 m. Jis laikomas vienu svarbiausių Lietuvos valdovų. Jo valdymo metu Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė (LDK) labai sustiprėjo ir išsiplėtė. Gediminas buvo ne tik geras karys, bet ir sumanus diplomatas, mokėjęs derėtis su kitomis valstybėmis. Jis siekė, kad Lietuva būtų pripažinta Europos valstybių bendruomenėje. Šiame paveikslėlyje matome Gedimino portretą, nutapytą 1709 metais.

Vilniaus įkūrimas

Sostinė: perkelta iš Trakų ~1323 m.

Svarba: politinis ir ekonominis centras.

Tikslas: stipri ir moderni valstybė.

Gedimino valdymo laikotarpiu Vilnius tapo svarbiu politiniu ir ekonominiu centru. Nors tiksli Vilniaus įkūrimo data nėra žinoma, manoma, kad Gediminas pastatė Vilniaus pilį ir apie 1323 m. perkėlė sostinę iš Trakų į Vilnių. Tai buvo svarbus žingsnis, parodantis Vilniaus reikšmę ir Gedimino siekį sukurti stiprią ir modernią valstybę. Vilnius, kaip sostinė, padėjo sutelkti valstybės valdymą ir skatino prekybos bei kultūros plėtrą.

Gedimino laiškai

Data: 1323–1324 m.

Kam: amatininkams, pirkliams, žemdirbiams, dvasininkams.

Kvietimas: atvykti ir įsikurti Lietuvoje.

Gediminas yra žinomas dėl savo laiškų, rašytų į Vakarų Europą. Šiuose laiškuose, datuojamuose 1323–1324 m., Gediminas kvietė amatininkus, pirklius, žemdirbius ir dvasininkus atvykti į Lietuvą ir čia įsikurti. Jis žadėjo jiems įvairias privilegijas, pavyzdžiui, atleidimą nuo mokesčių ir laisvę išpažinti savo tikėjimą.

Gedimino laiškai (1)

Tikslas 1: ekonomikos augimas.

Tikslas 2: valstybės gynyba.

Tikslas 3: Lietuvos įvaizdis Europoje.

Tikslas 4: diplomatiniai ryšiai.

Pagrindiniai Gedimino laiškų tikslai buvo: 1. Skatinti ekonomikos augimą, pritraukiant kvalifikuotus specialistus ir prekybininkus. 2. Stiprinti valstybės gynybą, kviečiant riterius ir karius. 3. Gerinti Lietuvos įvaizdį Europoje, parodant ją kaip atvirą ir pažangią valstybę. 4. Užmegzti diplomatinius ryšius su popiežiumi ir kitais Europos valdovais, siekiant gauti paramą prieš kryžiuočius. Šie laiškai yra svarbus istorinis šaltinis, atskleidžiantis Gedimino diplomatijos sumanumą ir jo siekį integruoti Lietuvą į Europos kultūrinę ir ekonominę erdvę.

LDK plėtra

Teritorija: išsiplėtė į rytus iki Dniepro.

Būdas: karas ir diplomatija.

Priežastis: Kijevo Rusios silpnumas.

Gedimino valdymo metu LDK teritorija labai išsiplėtė. Ji prijungė prie Lietuvos dideles žemes rytuose, apimdama teritorijas iki pat Dniepro upės. Tai buvo pasiekta tiek karinėmis priemonėmis, tiek diplomatija. Gediminas sugebėjo išnaudoti silpną Kijevo Rusios padėtį po mongolų-totorių invazijos ir prijungti daugelį rusėnų kunigaikštysčių. Ši plėtra padėjo sukurti galingą valstybę, kuri tapo viena didžiausių Europoje. Šiame žemėlapyje pavaizduota Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė valdant Vytautui.

Šimtamečio karo pradžia

Metai: 1337–1453 m.

Kas: Anglija prieš Prancūziją.

Priežastis: teritoriniai ginčai.

XIV amžius buvo neramumų ir didelių pokyčių metas visoje Europoje. Vienas svarbiausių įvykių buvo Šimtamečio karo pradžia (1337–1453 m.) tarp Anglijos ir Prancūzijos. Šis karas, trukęs daugiau nei šimtą metų, buvo dėl teritorinių ginčų ir Anglijos karalių pretenzijų į Prancūzijos sostą. Jis turėjo didelę įtaką abiejų šalių ekonomikai, visuomenei ir politikai, tačiau tiesioginės įtakos Lietuvai neturėjo, nes Lietuva buvo toli nuo šių įvykių centro.

Juodosios mirties plitimas

Metai: 1346–1353 m.

Kas: maras Europoje.

Pasekmės: milijonai mirčių.

Apie 1346–1353 m. Europą nusiaubė baisi epidemija, vadinama Juodąja mirtimi (maru). Ši liga, plitusi iš Azijos, nusinešė milijonus gyvybių ir pakeitė Europos demografinę, socialinę ir ekonominę struktūrą. Manoma, kad Juodoji mirtis pražudė apie trečdalį Europos gyventojų. Nors Lietuva nebuvo tiesiogiai paveikta taip stipriai kaip Vakarų Europa, prekybos ryšiai galėjo prisidėti prie ligos plitimo ir čia. Ši epidemija sukėlė didelę baimę ir nepasitikėjimą, paveikė žmonių mąstymą ir religinius įsitikinimus.

Popiežiaus rezidencija Avinjone

Metai: 1309–1377 m.

Kur: Avinjonas, Prancūzija.

Pasekmės: susiskaldymas katalikų pasaulyje.

XIV amžiuje popiežiaus rezidencija buvo perkelta iš Romos į Avinjoną (Prancūzija). Šis laikotarpis, žinomas kaip Avinjono nelaisvė (1309–1377 m.), parodė Prancūzijos karaliaus įtaką Bažnyčiai. Tai sukėlė nepasitenkinimą ir susiskaldymą katalikų pasaulyje. Gediminas, siekdamas krikštyti Lietuvą ir gauti paramą prieš kryžiuočius, palaikė ryšius su popiežiumi, nepaisant jo rezidencijos vietos. Šis įvykis parodė, kad net ir Bažnyčia nebuvo apsaugota nuo politinių įtakų.

Prekybos keliai

Ryšys: Europa su Azija ir Afrika.

Kas keliavo: prekės, idėjos, kultūra.

Lietuva: dalyvavo mainų procesuose.

XIV amžiuje prekybos keliai jungė Europą su Azija ir Afrika. Per šiuos kelius keliavo ne tik prekės, bet ir idėjos, technologijos, kultūros. Lietuva, būdama kryžkelėje tarp Rytų ir Vakarų, taip pat dalyvavo šiuose mainų procesuose. Gediminas skatino prekybą, kviesdamas pirklis į Lietuvą, taip prisidėdamas prie ekonomikos augimo ir kultūrinių mainų. Per prekybos kelius į Lietuvą atkeliavo naujos prekės, amatai ir žinios, o tai padėjo valstybei vystytis.

Pasaulio įvykių poveikis

Netiesioginis poveikis: Juodoji mirtis, Bažnyčios susiskaldymas.

Žmonių suvokimas: Dievo bausmė, iššūkiai.

Gediminas: siekė išnaudoti situaciją Lietuvos naudai.

Nors kai kurie XIV amžiaus pasaulio įvykiai, tokie kaip Šimtamečio karas, tiesiogiai nepaveikė Lietuvos, kiti, pavyzdžiui, Juodoji mirtis ar popiežiaus rezidencija Avinjone, galėjo turėti netiesioginės įtakos. Juodoji mirtis galėjo paveikti prekybos srautus ir gyventojų skaičių, o Bažnyčios susiskaldymas galėjo apsunkinti Gedimino pastangas krikštyti Lietuvą. To meto žmonės šiuos įvykius galėjo suvokti kaip Dievo bausmę, likimo ženklus ar tiesiog kaip didelius iššūkius, su kuriais reikia susidoroti. Gedimino diplomatija ir valstybės stiprinimo politika rodo, kad jis stengėsi išnaudoti tarptautinę situaciją Lietuvos naudai ir apsaugoti valstybę nuo išorinių grėsmių.

3. 📄 Sudėliokite įvykius chronologine tvarka:

Gedimino laišakai į Vakarų Europą, Šimtamečio karo pradžia, Juodosios mirties plitimas Europoje, Sostinės perkėlimas į Vilnių.

1.	
2.	
3.	
4.	

4. 👥 Įvykių tyrimas komandose

Komandos formavimas

- Pasiskirstykite į **4** grupes.
- Kiekviena grupė renkasi **Lietuvos** ir **pasaulio** įvykį.

Mokiniai skirstomi į keturias grupes. Kiekviena grupė išsirenka po vieną įvykį iš Lietuvos istorijos ir vieną iš pasaulio istorijos, susijusį su Gedimino epocha. Svarbu, kad kiekviena grupė pasirinktų skirtingus įvykius, kad būtų apimtas kuo platesnis istorinis kontekstas.

Informacijos paieška (1)

- Vadovėliai
- Žemėlapiai
- Internetas

Grupės ieško informacijos apie pasirinktus įvykius naudodamos vadovėlius, žemėlapius ir internetą. Svarbu, kad mokiniai naudotų patikimus šaltinius ir atkreiptų dėmesį į įvykio datą, priežastis, pasekmes ir svarbiausius asmenis.

Informacijos paieška (2)

- Kas?
- Kur?
- Kada?
- Kodėl?

Mokiniai turi atsakyti į pagrindinius klausimus apie kiekvieną įvykį: kas dalyvavo, kur įvyko, kada įvyko ir kodėl įvyko. Tai padeda mokiniams suprasti įvykio esmę ir jo reikšmę istorijoje.

Antraštės kūrimas

- Sukurkite **įdomią** antraštę.
- Ji turi **atspindėti** įvykio esmę.

Kiekviena grupė sukuria antraštę, kuri atspindi įvykio esmę ir yra įdomi. Antraštė turėtų būti trumpa, bet informatyvi, kad atkreiptų dėmesį ir sudomintų kitus mokinius. Paveikslėlyje matomas Gediminas, Lietuvos didysis kunigaikštis.

Pasiruošimas pristatymui

- Pasiruoškite **trumpai** pristatyti savo įvykį.
- Akcentuokite **svarbiausius** dalykus.

Grupės pasiruošia trumpai pristatyti savo įvykius klasei. Pristatymo metu svarbu akcentuoti svarbiausius dalykus, kad kiti mokiniai suprastų įvykio reikšmę ir kontekstą. Pristatymas turėtų būti aiškus, informatyvus ir įdomus.

5. 🏠 Informacijos rinkimo užbaigimas

Namų darbai

Tikslas: užbaigti informacijos rinkimą.

Mokiniai užbaigia informacijos rinkimą apie pasirinktus Gedimino epochos Lietuvos ir pasaulio įvykius. Surinkta medžiaga bus naudojama antraščių kūrimui kitoje pamokoje. Svarbu, kad informacija būtų patikima ir iš įvairių šaltinių.

Informacijos šaltiniai

- Vadovėliai
- Internetas
- Enciklopedijos

Mokiniai gali naudotis įvairiais informacijos šaltiniais, įskaitant istorijos vadovėlius, patikimus interneto puslapius ir enciklopedijas. Svarbu atkreipti dėmesį į šaltinių patikimumą ir naudoti kelis šaltinius, kad gautų išsamią informaciją.

Lietuvos įvykiai

- Vilniaus įkūrimas
- Gedimino laiškai
- LDK plėtra

Mokiniai renka informaciją apie vieną iš pasirinktų Lietuvos įvykių: Vilniaus įkūrimą, Gedimino laiškus arba Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės plėtrą. Reikia išsiaiškinti įvykio priežastis, eigą ir pasekmes. Paveikslėlyje pavaizduotas Gediminas, Lietuvos didysis kunigaikštis.

Pasaulio įvykiai

- Šimtamečio karo pradžia
- Juodoji mirtis
- Popiežiaus rezidencija Avinjone

Mokiniai renka informaciją apie vieną iš pasirinktų pasaulio įvykių: Šimtamečio karo pradžia, Juodosios mirties plitimą arba popiežiaus rezidenciją Avinjone. Reikia išsiaiškinti įvykio priežastis, eigą ir pasekmes.

Antraštės kūrimas

Pasiruoškite sukurti įdomias antraštes!

Mokiniai, remdamiesi surinkta informacija, pasiruošia kurti įdomias ir informatyvias antraštes apie pasirinktus įvykius. Antraštės turėtų atspindėti pagrindinę įvykio esmę ir pritraukti dėmesį.